

Кривлен

№ 8176

ВСЕСВІТ

1927

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАМ ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. Передбачається випустити додатково ще 2 томи):
Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 30 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

М. Кодюбинський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебедя. 7 томів. Вийшло з друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна ориєнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пилипенка та Івана Лизанівського. 29 томів. Вийшло з друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб., а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло з друку.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде з друку 1929—30 року. Ціна ориєнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітурках—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло з друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

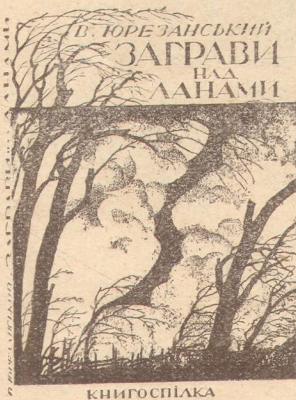
Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло з друку.

Ц. 11 крб., 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло з друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т. 17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжки. Все видання вийшло з друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства—11 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопасан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—

Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновича 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року.

Ціна ориєнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках 13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури—(Оповідання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли з друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., в 2 палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II. Молодшого віку—34 книжки. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб., в

в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб.

Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді—30 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: При передплаті дається завдаток: на решту вартості робиться накладна платня при надсилці книжок.

З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло з друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього тому. При замовленнях зазначити, чи надіслати книжки в палітурках та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головній Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплачують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ при замовленні безпосередньо в Головній К-рі „Вісті“, одержують БЕЗПЛАТНО газету, або журнал, в залежності від їх побажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра Харків, вул. К. Лібкнехта № 11 та всі філії ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ ВУДВК“.

№ 25
30-го червня
1929 року

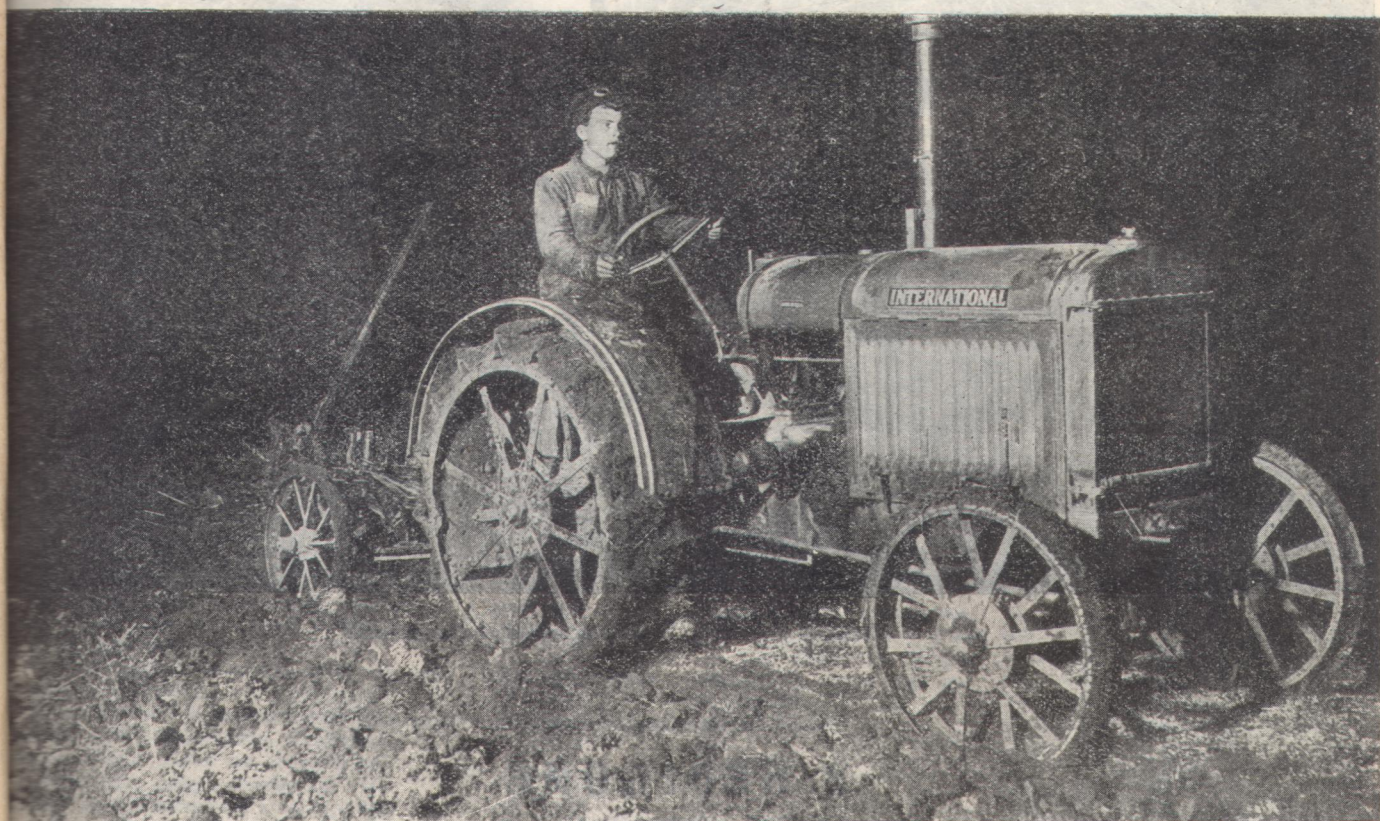
ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ТРАКТОР НА НІЧНІЙ РОБОТІ

Фото М. Каценка

Баштанське кустове об'єднання радгоспів. Миколаївська окр.

Гро Вакар

АВТОДОР

Ще й на сьогодні
тараккають шляхами
чумацькі вози,
підмащені смолою.
А шлях—
як шлях:
з вибоїни—
у яму,
а звідти—
на гору
тягни коня в возом
за собою.
І це—
у нас, у нас,
де кожна хвилина
будівництвом пашисть
і буває зростом.
Сором,

сором, товариші.
Зрозумійте ж,
це—зовсім не так,
як здається,
просто.
У нас,
де електо
і автомашини
пруть у просторах
ураганами,
як нам дивитися
на якусь
миршаву шкапину,
що висолопивши в дорозі
язика,
ледве переплітає
ногами.
А шляхи в нас,

шляхи...
Пригадай лиш
знайомі краї...
Зверне коняка—
залишишся
без голови.
Взагалі—
ні пройти
ні проїхати.
Таракочуть шляхами
чумацькі вози.
Сором, товариші,
сором.
Сьогодні ж—
справляти шляхи.
Замість коней—
машини в 100 сил
і в кожному кутку—
АВТОДОРИ!

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БЛОТЕНА

В радгоспі „Пам'ять Леніна“. (Миколаївська окр.). Відпочинок

Галина Орліяна

В НЕВІДОМЕ

ВСЕ ЛИШИЛОСЯ за нами: і порт Констанца, і човни, що нас перевозили до пароплаву „Фердинанд“, що злегка хитався, стоячи на рейді, і вечірні вогні великого міста, чужого нам і одначе якогось ніби свого. Поки їдеш суходолом, ніколи не відчуваєш такої відірваності від місця, що лишаєш. Аж коли сядеш на пароплав і побачиш, як ти поволі відділяєшся від берегів, відчуєш якусь тоску невиразну: кінець... Зовсім... Нема...

Почув себе справді відірваним від усього: за мною—все розірвано; переді мною... хіба хтонебудь із нас, із цієї групи людей, що волею химерних гримас долі опинилися в частині „чужоземного легіону“ і тепер їхали в цьому трюмі,—знав, що нас чекає в майбутньому?

Нас у кутку четверо: ми з Іваном, полковник—уенеровець, та ще мурин Гаша. Що це за люба дитина, оцей здоровенний, з м'язами борця і з невинно чистими, чорними як вакса очима—чоловік! Він вирішив чомусь, що має мене доглядати: він робить мені різні дрібні послуги; не дивлячись на мої протести, він вранці чистить мені чоботи, одіж. Говоримо ми з ним за більшістю „на мигах“, але це йому не перешкоджає, він говорить ламаною французькою мовою, багато і занадто швидко. Я його взявся було вчити по-українському; він схопився за це охоче, але зустрівши труднощі, трохи прохолонув, і справа пішла пиняво.

Над вечір полковник, заглядаючи до якоїсь книжечки, сказав:

— За дві хвилини ми прибуваємо до Варни.

Він завжди носить з якимись блокнотами, дороговказами, мапами. Коли дійсність не сходиться з його розкладами, він починає хвилюватися. Він більше всього вірить у точність і пунктуальність, що відіграють найбільшу роль у житті. Європа з цього боку є його ідеалом.

Тому він починає хвилюватися, коли минуло дві, і три дини, а Варни все ще не було. Аж коли стемніло, на о з'явилися вогні.

— Хто хоче вийти на берег, збирайтеся!—вигукнув французький жовнір, забігаючи до нас.

— А хіба можна?

— Тільки-що сказали, що пускатимуть.

За кілька хвилин ми втрюх були вже на палубі. Я добровільно лишився доглядати речей. Над палубою перемішлася чорна макітра серпневого неба. „Фердинанд“ ішов тихим ходом, наближаючись до причалу. Яким би не був пригніченим наш настрій, але цікаво і приємно було глянути на невідоме місце, та ще й „європейське“. Тому як тільки з'явився пароплав, ми, разом з іншими штовхалися по напрямку виходу. От уже кілька французьких жовнірів зійшли на берег і, подібно комашні, розповзлися між лихтарями набережної, ось і ми вже на сходах. І раптом:

— Retournez!*

— Чому? Що? Чому вертатися?

— Retournez!

— Але ж чому нарешті ті пішли?

— Ils sont français**),—пояснив аваміт.

Мовчазно повертаємо назад.

Так он як: ми—безправні, нам нічого невільно, ми—близько замкнене в трюмі. Коротше ми—легіонери „чужоземного легіону“. Стоїмо на палубі. Мовчить Іван, мовчу і я; лише полковник хвилюється:

— Це якась помилка, цього не може бути! Це було б чудесно! Не може бути, щоб французи...

*) Вернись!

**) Вони французи.

Гей, здається тут все може бути!

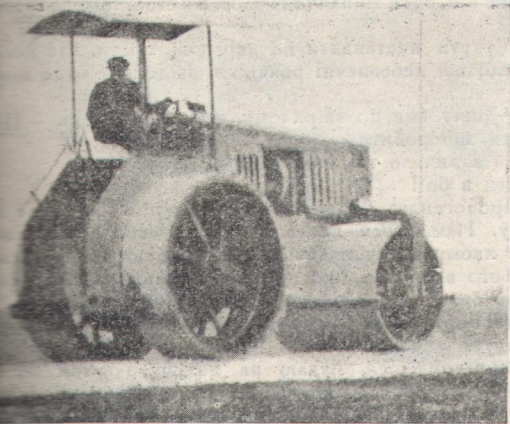
Стояли і довго дивились на розгрузку товарів з пароплаву, поблизь кав'ярні та кабацьки, що захисно світили приналежностями вогників. Там зараз сидять французькі військові і, хоч який короткий час, забувають казарми, лайку, учбу.

З моря повіянув вітер, потягло прохолодою і ми хотіли вже пускати до трюму, коли нашу увагу звернули якісь дивні звуки. Це був тихий, повільний, ритмічний дзвін, скорше дзвоніння. Не встигли ми зорієнтуватися, звідки йде цей звук, як бачили перед самим пароплавом невелику групу людей. Їх шестеро: четверо жовнірів з рушницями оточували таких же військових, лише обеззброєних людей.

— Арештовані!—продунало по палубі.

Анаміти розступились і групка людей по сходах зійшла

БУДУЄМО ШЛЯХИ

...яльним катком утрамбовується шосе, що йде на Білгород

на чардак. Поки зміняли міськучарту на пароплаву, ми встигли їх розглянути: обое були французами, один ще цілком юнак; він дивився навколо, наче кохтаючи кожний звук, кожний образ. Він наче поспішав використати той короткий час, що був між в'яз-

...суходолу і в'язницею пароплавною. Другий був ро тридцяти п'яти, низенький, кремезний, з рішучим, трохи поглядом сірих осей. Обое виглядали вимучено, очевидно, від довгого сидіння.

— Politique!—прошепотів мені на вухо Гаша, що зійшов часом на палубу.

Варту змінили й заарештованих відправили до в'язниці, що

...в носі пароплаву. Вартових, звільнилися, зараз же оточили ко-... Нехотючи, де що розповіли. Це... віткачі з тулонської в'язниці, що... спіймали на румунському кордо-... вони наважилися перебратися до

...Значить, це більшовики?—до-... вався полковник.

...Вартовий жовнір стиснув плечима:

— Так кажуть... Нам до цього не... —прокладав він собі дорогу

...Ну, марш!—хитнув головою до

...екти військових.

...Проте невеличка доза хорошого... тютюну розм'яшила його

...а вже і він, уже на відході, промовив:

— Обом їм буде—он що!—показав

...прі собі на горло.—Агітатори... По

...наміст лазили...

...Більшовики!.. Яюсь дивно... Ця

...на в нашій уяві завжди асоціюва-

...іменно з нашою радянською

...Ну, звичайно, ми ж знали,

...вони всюди, але ж бачити на очі

...француза яюсь проте див-

...Полковник буркотів своїм басом:

— Ну, це ж цілком зрозуміло, —

...біжність, так і на смерті: не може ж

...ого... терпіти в себе цю заразу.

...пол... ранок ми знялися з якоря і

...на по напрямку на Константи-

...ло

...Ну й проклята ж була ця ніч! Во-

...жнично затруїла мій і без того

...мозок, вона знов приму-

...мне, подібно замкненому звірю,

кидатися в клітці своїх здогадок, вона розбудила в мені якісь нові, підсвідомі ще питання, але ж розв'язавши їх, вона нарешті привела мене до того, що могло мені самому погрожувати поважною карою.

Ще ввечора, як ми лише вийшли у відкрите море, нас почало качати. Чим далі, більш і більш. Ми полягали горілиць і лежали не рухаючися.

Коли це несподівано надміною залунав голос капрала:

— Назаренко!

Я скочив.

— На варту коло в'яз-

ниці!

Що робити? Довелося, тримаючися за поруччя на сходах та палубі, добратися до пароплавно-го носа. Тут качало найгірше: море кидало нашим пароплавом, крутило ним, як хтіло, пароплав тріщав і було вражіння, наче він от-от розсипеться.

— Ну, не заздрю ж я вам—гукнув вартовий—росіянин, якого я зміняв.—Здорово ви до ранку вимучитеся.

Я ліг на палубі, просто під дверима в'язниці і почав дивитися в небо. Вибравши там одну зірку, що горіла найяскравіше, я почав думати, чи видко її на Україні? Всіми силами я намагався не думати про качання і це мені трохи помагало. Але як тільки я тратив волю над собою, огидне чуття нуду охоплювало мене знову. Нарешті очі, стомлені довгим упертим дивленням в одну точку, закрились і запаморочена голова почала засипати.

І от саме тут, у цю хвилину, я почув над собою шепіт:

— Soldat!

БУДІВНИЦТВО ЕСХАР'У

Заерху—високовольтна сітка, знизу—будинок станції Есхар

фото „Ратау“

Я не міг одразу відкрити стомлених очей і мені здалося, що цей голос лунає десь у сні.

— Soldat!

Силою примушую себе розкрити очі: ні, голос таки справді чути і йде він з маленького, заграбованого віконечка, вробленого в двері в'язниці.

— Хто кликав мене?—підвожуюся на лікті.

— So dat!—почувся знову шепіт.—Ти по французькому розумієш?

— Трохи...—відповів я все ще у півсні. Це мабуть той, старший із них...— десь далеко пройшло в голові.

— Слухай—засвистів шепіт—крім тебе нікого тут нема?

— Немає!—все так само відповів я.

На мент настала тиша. Тепер мені вже хотілося, щоб заарештований говорив: так моторошно тоді скиглило море, нехай хоч якийнебудь людський голос почую.

— Ти—росіянин?

— Ні українець.

— Знаю... Чув... Вас завербували в легіон?

І тут не знаю чому, може тому, що мій мозок був так само розхитаний морським качанням, як і весь я, але якось само собою одверто й просто у мене вирвалося:

— Так... Обманом завербували.

На хвилину знов усе затихло; тільки хвилі, як і раніш, скажено ревіли, зустрічаючи, як нікчемну забавку—„Фердинанда“.

— Вам казали, куди вас повезуть?

— Поки що до Франції, в Марсилью, а там, мабуть, кудись в глибину країни, там будуть нас учить.

— Ха-ха, учить!—повторило за ґратами.

Я вже стояв на колінах під дверима, так що мої очі якраз приходилися у вовчок низьких в'язничних дверей.

— Ми вже добре знаємо, як там учать.

„Агітатор, більшовик!“—на мент промайнуло в моєму мозкові—слова вчорашнього вартового. Але навколо було так порожньо-страшно, пароплавом так кидало, а голос людини був так близько, над самим вухом, тут же, за ґратами віконечка.

— Вони вас одразу ж до Африки, в Марокко!

Ми знали й раніш, що нас пошлють кудись у колонію, але почути про це отак просто, і певно, з уст людини, що мусила знати колоніальне життя надто добре, було моторошно.

— Марокко? Чому саме туди?

— Тому, що саме там їм треба приборкати повстання!

— Яке?

Повстання!—значить темний, дубовий ліс, варті розелені на узліссі, багаття коло наметів, або осіннє, незоране поле, дядьки в кожухах із рушницями за плечима, десь селом—кулемети... Але в Африці проти кого?... Чув коли Завоювання Алжиру... Завзяті араби... Але...

— Яке повстання?

З вікна засвистів, зашипів шепіт, почувалися нові для мене імена, нові назви, закрутилися вихором нечувані досі слова, вилітаючи з грудей людини, перелітаючи крізь ґрати, вдарившись у вухо і гублячись у розлюченій чорноті ночі.

Марокко... Абд-ель-Керім... Рифи... Самостійність... Політика французів, європейська цивілізація... Боротьба... путат Доріо... Різня, насильства—все заплигло, як у книжках, читаних колись.

— Вас посиляють на різню, бо коли не заріжете ви, ратимуть вас... А рифи вміють боротися за свою волю... Французи це добре знають, коли посиляють туди чужоземні легіони.

Як крутиться голова, як горить, палаючи, мозок. Хвилинка здається, що не він, оцей шиплячий голос, а я стою там, за ґратами в'язниці:

— Вас будуть виставляти на передові пости, вас ратимуть у найбільш небезпечні розвідки, звідки не буде вам ряття...

— А-а!—ричу вже по звирячому, торсаючи двері. —Що робити? Кажі, що робити?

Із дверей заричало так само в тон, шепотом:

— Не йти в бої!

„Ага! Прологанда!.. Більшовик! Обережніш!“—лунає здалеку. Намагаюся якось скупити себе, розібратися в тому вирі, в якому закрутилася думка, пробую відірватися хвилину від цього віконечка, що прикувало мене до себе як незрозумілою силою. А з віконечка:

— Тікати! Гори великі, непроходимі... Кожний риф захоплює кожний нагодує.

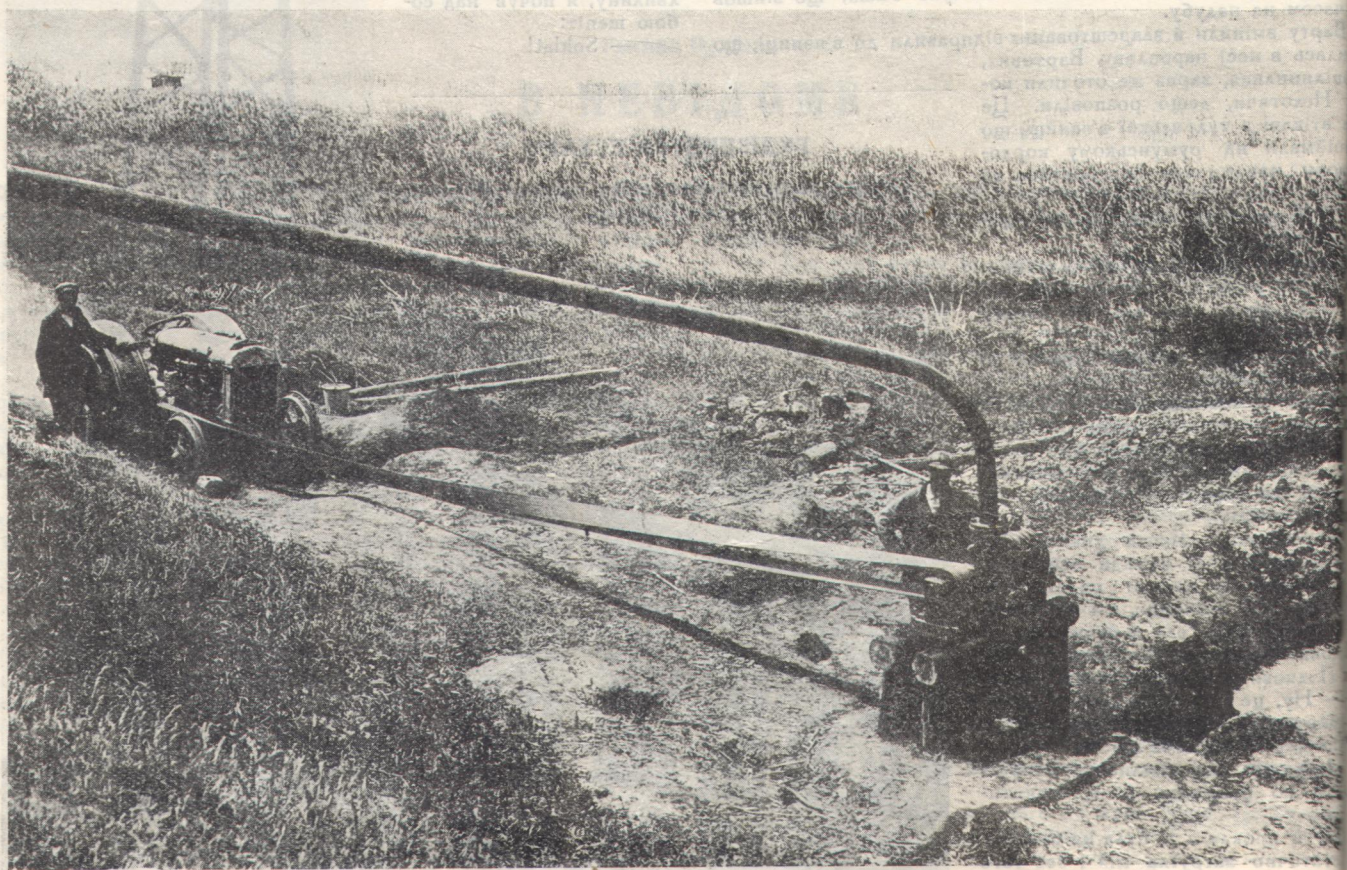
Нарешті відриваюся, падаю на палубу, і в той же мент чую, як пароплав якось підскачів угору і нахилився на бок.

Я встиг схопитися за поруччя палуби... Потім мене заштовпало, заметало, заколисало, я знепритомнів, і не можу сказати, скільки саме минуло часу з цього менту до того, коли я зпочав зірки. Прокинувся я якось одразу, ніби від якогось стусана. Перше, куди я глянув, була в'язниця. І глянувши, зумів, що значив той стусан, що від нього я підвівся:

Двері в'язниці були розчинені.

ТРАКТОРОМ ВОДУ НА ОГОРОДИ

фото М. К.

Радгосп „Пам'ять Леніна“, Миколаївська округа

Радгосп „Пам'ять Леніна“, Миколаївська округа

З криком кинувся я до середини. Прокляття: у в'язниці нікого.

Швидко, скільки дозволяв шторм, кинувся я знову на чар-Зараз же бігти, оповістити кого слід!

А ноги підкошувало, не було сили протистояти вітру й новому коливанню. Величезні хвилі раз-у-раз перекочувалися палубу і я ледве спромогався затриматись то за щоглу, то за поруччя. Раптом зовсім близько коло мене почувся несподіваний крик:

— Sauvez moi!

В ту ж секунду щось сіре перелетіло через палубу, якимось чином вигнулося, роблячи зусилля затриматись, і впало підхопивши мене через борт просто в море.

Це сталося так блискавично швидко, що я не встиг навіть зробити. Ледве тримаючись сам за поруччя, я всетаки спробував іти далі. Я вже був близько сходів, коли несподівано моя нога заступила на щось м'яке й тепле. Схилившись, я побачив людину, що міцно притиснулася до щогли й трималась за неї. Її великі очі дивились просто в мене.

— Soldat!!

Я пізнав шепіт. Той самий... Це був він.

Тримаючись за щоглу однією рукою, другою хапаю його за грудки:

— Зараз же, назад!

— Soldat!!

— Назад. Я на службі!

Раптом—близько біде лице, шкляні очі:

— Будь людиною!

Зараз за недогляд... Може подвійна служба в легіоні... Ні-ні в світі!

— Людиною будь!

Рятуйте!

В руках тримаю життя... Йому кара на смерть... Перед очима—білі губи:

— Тобі гірше легіона не буде!

Рука поволі розтискає ковчир.

— Скажи, що й мене, як того, в море... Скажи, що ти знепритомнів у бурю...

Вже не тримаю його, вже сам стою хитавшись.

— Як краще спуститись униз, у товарний трюм?

Хвилину мовчу. Далі показую рукою на другі сходи, що провадять із чардака вниз до кухні та до складів. Постать у синьому поволоді відділяється від щогли, рвучко простягає мені руку, стискає і тримаючись за поруччя прослизує у підводчиний люк над кухонним.

Коли проходить певний час, я натискаю електричну кнопку, що міститься коло в'язниці, і на мій тривожний дзвінок прибігає капрал та двоє жовнірів. Кажу їм про втечу, про те, як бурю скинуло арештованих у море; кажу так, що сам не вірю своїм словам.

Мене заарештовують, але чомусь не садовлять до в'язниці, мабуть втікачі здорово поспували там двері. А може жовнірам-французам не хочеться, вартуючи мене, поспробувати носового качання: Так чи інакше мене вводять до нашого ж таки трюму, тільки садовлять окремо від Івана та товаришів і коло мене лишають одного жовніра.

Та мені це все робиться байдуже, я дуже швидко засипаю. В моїх снах—біде лице, шкляні очі, в моїх снах—жінка Олена... Біде лице чомусь схилилося над Оленою... „Коханець—більшовик“—думаю я. Хочу підійти до них, зайти заду, міцно затискаю в руках револьверне дуло, оттак зайду і прямо рукою по голові... І раптом зелені очі обертаються до мене, а білі губи шепочуть:

— Будь людиною!

Прокидаюся весь у поту і знову засипаю.

Двір фабрики компанії Бемберг нагадує воєнний табір: це розташувалася міліція, що гарматами й кулеметами охороняє працю страйкбрекерів і не допускає на територію фабрики страйкарів

АМЕРИКАНСЬКІ ТЕКСТИЛЬНИКИ СТРАЙКУЮТЬ

Валентин Бородин

Розгорніть перший ліпший німецький журнал. Вам одразу впаде на вічі величезна реклама фірми Бемберг: „Вироби зі штучного шовку“. Жіночі панчохи й чоловічі краватки Бемберга заповнюють вітрини крамниць, ім'я „Бемберг“ відоме не тільки по самих глухих закутках Німеччини, його знають і поза межами її. Компанії Бемберг належить величезна фабрика в Німеччині, а також нелике підприємство в Елізабеттговні, в одному з південних штатів Північної Америки.

Трохи дивним здається, що німецька компанія заснувала велике виробництво в Сполучених Штатах—класичній країні дорогої праці. На думку спадає Форд з його високими ставками заробітної плати, пригадуються високі заробітки будівельних робітників у Нью-Йорку, одним словом перед очима вирисовується індустріальний рай.

Коли ж подивитися у корінь речей, становище трохи змінюється. Кожний учень сьомирічки знає, що висота зарплати залежить не від кількості доларів, а від дорожнечі товарів. А високий рівень цін у Сполучених Штатах відомий не менш від дорогих робочих рук у цій країні. Отже бачимо, що американські робітники заробляють далеко не так багато, як здається з першого погляду.

До того ж згадаємо, що в Штатах нема соціального страхування, ані на випадок хвороби, ані безробіття, і що ніде в світі страйкбрекерство не набуло такого поширення, як у „найдемократичнішій“ з усіх республік.

За таких мірквань з'явлений добробут американським робітництву губить значну частку своєї принадності.

Таку картину являють собою так звані північні штати, зосереджено переважну частину промисловості країни, де бітництво хоч до якоїсь міри організоване, де воно вже досвід класової боротьби і стаж війни з страйкбрекерами.

Куди гірше стоїть справа на півдні. Майже до останнього часу Південні Штати були житницею держави, постачали її тільки хліб, а й сировину для заводів—бавовну, табак тощо. Потроху, приваблені дешевиною робочих рук, промисловці чали пересувати свої підприємства ближче до джерел сировини і тепер південь Штатів відтворює індустріальну історію ночі.

Один за одним зростають заводи й фабрики, чий добробут і розквіт засновано на жахливій експлуатації робітників, що неможлива вже десь у Нью-Йорку або Сан-Франціско, певні кадри індустріального пролетаріату.

На півдні робітник іде не чистокровний пролетар, він тримається за землю, не може кинути думки, що його фарми це омана, що зникає під насупом індустріального капіталізму.

Такий робітник-фермер неорганізований, його легше справжнього пролетарія північних штатів примусити працювати 70 годин на тиждень і згоджуватися на половинну зарплату. На півдні тепло, робітництву не треба ogrівання, проду-

В перших числах липня вийде спеціальний номер „Всесвіта“, присвячений курортам України

всіх — все грає на користь промисловцям, щоб знизити зарплату.

Ось чому компанія Бемберг звела в Елізабеттсвілі великі фабричні корпуси. Ось чому німецькому капіталові зисовано завантажити в далекі Штатах 5.000 робітників.

Все йшло гладко, текстильні компанії щороку виплачували акціонерам великі дивіденди, робітництво терпляче працювало по 12-12 годин на день.

Цього року терпець робітників нарешті увірвався — у березні на фабриці Американської Корпорації Штучного Шовку спалахнув страйк. Він швидко перекинувся на підприємство компанії Бемберг, а потім пішов гуляти по штатам Кароліна й Тенесі, де розташовано більшість текстильних фабрик.

Робітники вимагали підвищення заробітної плати, скорочення робочого дня до 8 годин, кращих життєвих умов. Деякі компанії частково задовольнили вимоги робітників, але більшість удалася до найпоширенішого в Штатах способу боротьби під виглядом міліції, що її накликав губернатор Штату (як також великий акціонер текстильних компаній), — промисловці, звільнивши робітників, відновлюють виробництво за допомогою страйкбрекерів.

Революційний союз текстильників, що виступив промовою „федератії праці“, кинув страйком. Йому щастить у багатьох пунктах організувати робітників і вже цілі фабрики припиняють роботу, коли страйкарі, борючися з робітничими організаціями в цілому, звільняють активних членів союзу.

Тоді починається виселення пролетарів з фабричних будинків. Хорих, жінок, дітей викидають просто на вулицю, а

озброєна варта оточує заводські корпуси, щоб страйкбрекери могли спокійно працювати під обороною кулеметів.

Але цього мало. Озброєні загони „самоохорони“, себто наїнятих банд, нападають на професійні організації, побивають страйкарів у пікетах, руйнують помешкання союзів. Вперта боротьба точиться вже четвертий місяць. Капіталісти мобілізували всі засоби, щоб знищити союз текстильників і надовго придушити робітничий рух.

Але примусити 35.000 пролетарів повернутися до каторжних умов праці не легке завдання, навіть для американських фабрикантів.

Реформістські профспілки день у день гублять свої позиції, бо їх зрадницька політика все яскравіше дається в знаки робітництву. Навпаки, ліва спілка текстильників, що провадить витриману класову лінію, зміцнює свій вплив на робітників і організує їх навколо себе.

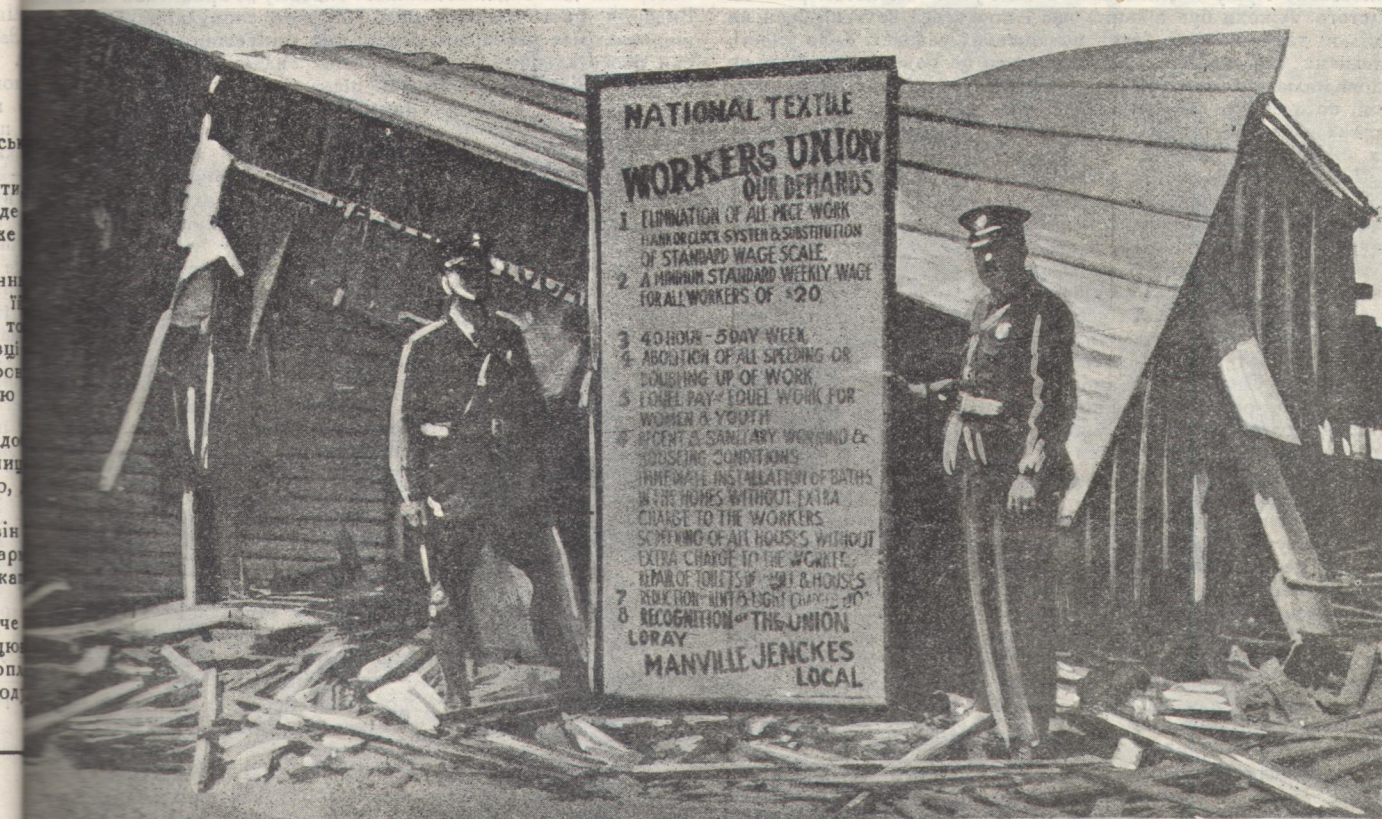
За таких умов підприємствам важче підшукувати неорганізованих страйкбрекерів і протиставляти їх страйкарям. Акціонери компанії Бемберг вже домислюються, чи дійсно на американському ґрунті завжди зростатимуть великі дивіденди, чи не настав час перевести фабрику назад до Німеччини.

Цей страйк матиме величезне значення щодо організації робітництва і об'єднання білих і чорних (у південних штатах багато муринів) текстильників.

Це буде першим кроком до утворення єдиного союзу, що в нього увійдуть північ і південь, і що зможе дати відсіч американським мільонерам, коли їм спаде на думку відкрити нову кампанію проти пролетаріату.

Одна з багатьох сутичок, що траплялися між „міліцією“ і страйкарями: жінки-робітниці не дають заарештувати свою товаришку

Банди зруйнували помешкання страйкового комітету. Поліція, як звичайно, прийшла, коли бандитів і близько вже не було, і встигла лише сфотографуватися з дошкою, де написано вимоги робітників.

ПІВСТОЛІТТЯ ЗА ПАЛІТРОЮ

Академік М. С. Самокиш

Минуло півстоліття видатної художньої творчості славетного майстра палітри—академіка Миколи Семеновича Самокиша...

Не вважаючи на це дати нині висновок про все утворене талановитим художником, складна річ саме тому, що М. С. Самокиш творить і тепер, працює неупинно і ми спостерігаємо нові шедеври, нові талановиті батальні картини.

Зробити підсумки зарано, тому що М. Самокиш раз-у-раз вражає суспільство новими художніми творами. Твори цього майстра, крім високої художньої якості, надзвичайної правди та вміння кількома рисочками під-

креслювати особливість тієї чи іншої теми, вражають вас реалістично, деталями, а головне, чуйністю та рухом малюнку.

Потрапивши відразу на батальний відділ художньої академії, М. Самокиш змальовує велику кількість відповідних картин. Починаючи з бойовища під Мало-Ярославцем та бойовища під Аустерліцем, що виконані на замовлення Академії, М. Самокиш в послідовному порядку дає так: Військові виправи на Волині (1886), для Тифліського музею малює три великих полотна теж на військові теми, далі дає русько-японську війну і т. ін. Коли немає тем батальних, коли немає нічого військового, майстер дає картини, де все ж таки рухливості, відвага та героїчний епізод посідають головне місце. Палітра художника дає „Біловезьку Пушу“, „Мисливство на Русі“, „Холстомера“—Л. Толстого. А коли був вільний час і почувався великий брак на батальні теми, майстер їздив по кінських заводах, брав участь в великих полюваннях з хортами і все це переводив після на чудові малюнки. Його рисунки розкидано не сотнями, а тисячами, по десятках різних видань, військових альбомах, журналах, спеціальних збірниках, плакатах.

Коли ви знайомитеся з творчістю М. Самокиша, вас вражає перш за все надзвичайна працездатність, неймовірна кількість малюнків. Це якесь, так би мовити, злива таланту, що творить, розкидає свої малюнки: йому байдуже, бо він весь час перебуває в стані захоплення, в стані напруження, так характерного для художньої творчості.

Микола Семенович Самокиш народився 1860 року в с. Носівці на Ніжинщині. Батько його був листоноша, мати—проста козачка. Вчився М. Самокиш в Ніжинській гімназії, але під час цього навчання:

„...Я дуже полюбив малювання, так що забував про латинь та грецький і за це частенько сидів у карцері, а вдома не раз мене батько частував здоровим нагаєм. Але все ж таки,—згадує М. Самокиш,—я крадькома, потихеньку рисував переважно коней та бойовища, тоді якраз була франко-пруська війна і я з великою увагою роздивлявся малюнки в журналі „Всемирная Иллюстрация“.

Скінчивши Ніжинську гімназію,—не вважаючи на заперечення свого батька, що вимагав, щоб син пішов „на добру дорогу, а не став би богомазом“—М. Самокиш поїхав до Пе-

тербургу і його було прийнято 1879 року до батального відділу Художньої Академії.

На цей час припадає зустріч Самокиша з С. І. Васильківським. Молоді художники потоваришували, разом мешкали, разом поїхали в закордонну подорож.

У Парижі М. Самокиш починає працювати у славновісного майстра Едуарда Детайля протягом двох років.

Повернувшись до Росії з-за кордону, молодий художник надзвичайною енергією та захопленням працює то в Петербурзі, то на Україні, то на Білорусі, то на далекому Сході. Під імперіалістичної війни М. Самокиш бере жваву участь, як батальний мастер, на німецькому та турецькому фронтах.

1898 року М. Самокиша обирають на академіка за картину „Табун на водої“.

Треба додати, що ще під час перебування в Академії М. Самокиш входить до гуртка українців-художників, студентів, учителів, що вивчали історію України, її етнографію, збирали пі-

Втеча Наполеона з Росії

тощо. На початку 90-х років минулого століття академік М. Самокиш, разом з академіком С. Васильківським, почали збирати матеріали для видання великого альбому „Українська Старина“. Видання цього альбому мало на меті популяризувати серед широких мас населення дещо про минувшину України. Теж для цього альбому було написано академіком Яворницьким, видано 1900 року. А згодом, після видання „Української Старини“, академік С. Васильківський просив М. Самокиша і вони, знов разом, починають збирати матеріали для видання альбому „Український орнамент“. Цей альбом було видруковано у Празі і нині він є бібліотечною цінністю.

Під час побудовання земського будинку в Полтаві, художник оформляв його було доручено С. І. Васильківському, що запрошував не раз М. Самокиша і старі товариші радилися, міркували про проекти розпису будинку.

Жовтнева революція та герої події громадянської війни знаходять надзвичайно яскраві фарби в палітрі великого майстра.

Після жовтневої події Криму, вгелівщина, тощо відображаються в його художніх шедеврах. Під час Жовтневої революції М. Самокиш перебував у Симферополі, де був професором в школі 13-го класу.

Тут він утворює величезне полотно „Перекоп“. Ця картина знаходиться в Симферополі в музеї „Таврида“.

„Перекоп“—це надзвичайний твір, що до реальності, сили виображення, рухливості. Він вражає глядача тільки фарбами та великим майстерством пензля, а й героїчною простотою постатей червоноармійців.

Друга велика картина „Голова Криму“ знаходиться в Будинку Сесіїна теж у Симферополі.

Беруть вовка

Протягом дуже короткого часу художник Самокиш дає теж велике полотно „Защита красного Знамени“. Ця картина знаходиться в Реввоенраді в Москві.

А далі М. Самокиш дає таке: „Запорожці обідають“, „На татар“, „Під Бахчисараєм“ (запорожці руйнують татарське місто), „Гарман“, „Трійка“ тощо. На замовлення АХРУ М. С.

намалював картини: „Радянська артилерія“, „Бойовище вдень“, — (Дротяна загорожа) і „Бойовище вночі“ (епізод під Перекопом).

Щодо останніх робіт, то академік Самокиш щодалі пильніше зупиняється на темах з української історії. Так недавно він змалював: „В'їзд Богдана Хмельницького до Києва“, „Руйнування Батурина Меншиком“, „Кость Гордієнко нищить драгунів Кемпеля“ тощо.

Зрозуміло, що це далеко не в перелік всіх робіт майстра після Жовтня. Не вважаючи на півстолітню невизначену роботу, М. С. Самокиш бере живу участь в житті радянського мистецтва. Так, він робить ілюстрації до книжок „Красний Октябрь“, працює в журналах.

Серед художників Радянського Союзу М. Самокиш займає

Бій під Малоярославцем (1812)

почесне місце і хоч він переважно баталіст, то це не перешкоджає йому бути визначним майстром і в інших галузях образотворчого мистецтва. У всіх його творах відчувається велика оригінальність, всі вони позбавлені буденності, шаблону.

Нещодавно виникла в певних радянських колах думка надзвичайної цікавості. Виникла серйозна ідея утворити величезну панораму „Перекоп“. Ця панорама мусить дати вичерпний образ героїчних подій єдиної пролетарської бойової сили, що строжила й знищила залишки контр-революції.

Природньо буде запросити до цієї роботи академіка М. С. Самокиша, як славного вісного майстра-баталіста.

Таке запрошення буде тим більш природнім, що М. Самокиш добре знайомий з Перекопськими подіями і в свій час довів це знайомство майстерним полотном „Перекоп“, що репродукцію з нього тут вміщено.

Степан Бразуль

Під Перекопом

ХУДОЖНИК М. І. ЖУК

3 нагоди 25-річного ювілею

Михайло Іванович Жук вперше виступив як самостійний художник 1903 р. в Краківському Салоні, а в р. 1904 закінчив Академію в Кракові.

Таким чином ювілей міг одбутися і в 1928 р. і припадає також і на цей рік.

М. І. Жук народився 20 вересня ст. ст. (3/X) 1883 р. в м. Каховці, на Таврії.

Батьки Жука були люди трудові, з міцними „житейськими“ традиціями, звичайні скромні робітники, що думали лише про шматок хліба, аби чесно заробити на нього та уникнути зайвих злиднів.

Батько працював у підрадника Таранова звичайним робітником — малярем, а мати теж допомагала родині тим, що служила на паровому млині ганів Панкевих — мірщицею.

І хоч у хатині не було художніх творів та оздоб, що виховували б художній смак, художній хист, а стіни її прикрашали якісь лубочні чи вирізані з журналів картинки, але все ж з М. Жука вийшов добрий художник, чий твори свідчать і про високий художній смак, відчуження краси, лінії та форми.

Талант виростає там, де хоче і — цікаво — часто там, де здається нема ніяких сприятливих умов для цього.

В кожному разі Жук ще з дитячих років виявив хист до мистецтва.

Закінчивши школу загально-освітню, Жук рішуче відмовляється від студій університетських і вступає в Київ до художньої школи М. Мурашка.

Ця прекрасна, вільна та „безправна“ (не давала ніяких „прав“) школа вчила молодих художників тим знанням, що вимагав техніка мистецтва, навчала кохати мистецтво та й твердо йти до високої цілі — бути художником.

В школі Жук студіював мистецтво у знаменитого художника, професора М. Ге, під керівництвом художників Х. Платонова, М. Пімоненка та польського художника Л. Ковальського.

По скінченню школи Жук їде до Москви, до „Школи живописи, ваяння и зодчества“, де кумірами молоді були тоді професори школи славені російські художники: К. Коровін та В. Серов.

У Серова Жук і працював у Москві.

Але Москва була чужа українському юнакові, а поради М. Мурашка, Ковальського та ще й колег, що вчилися в Краківській Академії Мистецтва, переконали М. Ів. переїхати до Кракова.

Це було цілком зрозумілим. За часів царату кожний українець на Україні був по термінології уряду „инородцем“, а Галичина, — в ті часи — український „П'ємонт“, — мала й свою пресу, і національну школу і право на власну культуру й проводила боротьбу за свої національні та політичні права.

А по друге — Краківська Академія могла похвалитися цілою низкою професорів, що видавалися своїми талантами і вже

створили своє молоде, здорове й сильне національне мистецтво.

Студіював мистецтво в Кракові Жук, головним чином, у майстерні С. Висп'яньського, цього славного польського поета й художника, художника великого декоративного смаку, з драматично-романтичною тематикою.

І вплив Висп'яньського яскраво помічається на перших роботах нашого художника, але відмінна від професора особиста вдача Жука, весь світогляд його, залишивши художні, технічні прикмети школи, надали творам М. Ів. тиху задуму, лагідність, легку мрійність і в кожному разі любовне милування життям.

Даниною професорському впливові була прекрасна, виставлена у Львові, картина „Сум“, — і в змісті і в кольорі просякнута тоскним неспокоєм, жахливим сподіванням чогось неминучого.

За Краківською виставкою 1903 р. Жук приймав участь у виставках Львова, Відня, Берліна, а в р. 1904 навіть улаштував власну виставку в Києві.

І кожний раз твори Жука (особливо прекрасні пастелі) звертають на себе увагу художньою лінією, формою, вмілим розв'язанням кольорово-декоративних завдань.

В 1905 р. Жук повертає остаточно на Україну, гадаючи, що громадянство українське підтримає свого художника.

Натурально, він сильно помилився: замість того, аби віддатися виключно художній діяльності, Жук примушений був взяти скромну й нудну посаду вчителя рисунку по Чернігівських середніх школах.

А почавши в пресі боротьбу про уважне відношення до оздоблення української книжки, почав і сам працювати на ілюстрацію, обгорткою і, нарешті, над оформом.

Після прекрасного портрету М. Коцюбинського, Жук дає ще кілька малюнків, як поетичну „Казку“, кілька портретів В. Модзалевського, Шрага і т. ін. і майже остаточно присвятив себе оформлю.

Ці останні мають високу артистичну вартість, як з боку рисунку так і самого виконання: відсутність зайвої лінії, художній штрих і артистична простота.

Далі діяльність Жука поширюється: в р. 1906 він виступає в українській літературі, як поет і прозаїк, а крім того серед молоді проводить національну та політичну пропаганду.

Цей бік діяльності викликає до художника пильну увагу жандармерії, яка і заарештовує поета, робить труси в нього і взагалі оточує життя його тернами й скорпіонами.

З початком революції Жук приймає діяльну участь в утворенні культурних осередків на Україні, як член національного українського театру в Києві, а головним чином, як член Комітету по заснованню в Києві Академії Мистецтва.

В цьому Комітеті він працює секретарем, а після обрання Жука професором-фундатором Академії, бере на себе обов'язки і секретаря і скарбника її.

В 1919 р. переїжджає до Чернігова, де виконує цілий ряд різних обов'язків: і завідує школою ім. Коцюбинського, і завідує пів мистецтва при Чернігівській Наросвіті, і секретарює Чернігів. губвідділі.

Професура Одеського художнього ВУЗ'у звернулася до НКО з проханнями відзначити М. Жука за його 25 річну художню діяльність наданням йому звання „заслуженого діяча мистецтва“. ВУК Робимус підтримує це прохання, і будемо сподіватися, що НКО згодиться на таке скромне відзначення довголітньої неспинної праці на ниві українського мистецтва нашого симпатичного художника.

Професор М. Бурач

М. І. Жук

НОВА АРТЕРІЯ МІСЬКОГО РУХУ

Хто хоч раз був у Харкові, той знає, що місто це розплановане вельми невдало. Якось стихійно розросталося воно, вулицькі вулиці тяглися з центру крутими лініями і такими вони здебільшого задилися й досі. Тільки тепер починають їх трохи виправляти, але це не легко вдається, бо вулиці закруті вже в міцні мурі будинків.

Дальший наслідок хаотичного розростання міста в минулому виявляється в тому, що сполучення між окремими вулицями вельми незручне. Щоб переїхати з одної вулиці на другу — треба добре покрутитися по різних завулках та провулках, гаючи зайво час та непродуктивно витрачаючи енергію живого й механічного тягла. Цю хибу в розплануванні столиці теж слід усунути, бо цього вимагає невпинний ріст темпу її життя.

Що робиться в цьому напрямку — показує фото тов. Е. К. вміщене на обкладинці нашого журналу. Це роботи над прокладанням нової вулиці, що має з'єднати головні артерії міського руху — вул. К. Лібнехта, Чернишевську, Артемівську та Пушкінську. Перші три були сполучені Сорокинським провулком, тепер його продовжують аж до Пушкінської. Утворена таким чином нова вулиця буде названа вул. Блакитного. Вона скоротить віддаль між вул. К. Лібнехта й Пушкінською в їх середній частині що-найменше на один кілометр, а це в умовах інтенсивного міського руху має чималу вагу. На майданчику, що сходиться Чернишевська, Артемівська й Нова вулиця з Сорокинським пров. (напроти будинку, де останні роки свого життя прожив Блакитний) — буде поставлено пам'ятника В. Блакитному.

Вам, що цілі дні вилежують на гамаку—
 Аж очі позаливало салом,
 Вам, що навіть у відпочинку не знають смаку,—
 Кадаю слова ці з запалом.

Дивіться: відпочиваємо ми—
 Нової доби піонери.
 Бачите: кожна хвилинка в нас і кожна мить
 Визначаються особливим критерієм.

ВЕЛИКДЕНЬ

С. Віч

Свята Київ-Печерська Лавра. Яке свято пасхальними днями бувало там.

Величне свято в величній цитаделі християнства, в цитаделі тієї релігії, що її гасла—люб до ближнього, смирення, прокляття насильникам та тиранам. Ченці й пастирі їх—хто це? Це люди, що життя своє кладуть за ближнього свого во славу божію.

Так. А от і приклад цьому.

Великдень 1743 року *). Сяє сонце. Вже розійшлися прочане. Всі стомилися після врочистої частини свята. В келії архимандрита Луки повно гостей. Стіла ломиться від страв. Веселий настрій. Є що попоїсти та випити. Минулого року був великий врожай, тому досить горілки і цукрової й анісової, й соснової й меду **). Гости розійшлися—блїмали чарки, йшли жваві балачки, червоніли носи.

Раптом знадвору почулося гуркотіння колес.

— О, мабуть, отець Іоанафан поспішає.

Ні. Ввійшов чернець і схилившись над вухом архимандрита щось прошепотів.

— І в великдень неприємностей не позбавишся, — сказав архимандрит.

Ввійшов капрал з шаблєю й подав архимандритові пакета.

*) Все це написано по документам архиву Київ-Печерської лаври.

**) Отцю архимандриту для особистого вжитку належало по реєстру 1753 р. одної тільки міцної горілки 16 відер щороку.

— Отець Лукія, прочіть, будь ласка, а то я не доберу. Отець Лукія прочитав:

„Указ ея императорского величества самодержавицы всероссийской, по канцелярии тайных разыскных дел. Киево-печерской Лавры, архимандриту Луке з братиею.

По имянному ея императорского величества указу, велено отставного подпоручика Ивана Шишкина, для исправления в уме послать в Киево-печерскую Лавру... чтобы... на пропитании содержать под надлежащим караулом... а когда он Шишкин придет в совершенное ума своего состояние тогда... писать о том в тайную канцелярию... учинить по сему ея императорского величества указу.

Граф Александр Шувалов“.

Підчас оголошення листа присутні якось підтягнулись, ніби-то перед ними стояв не капрал, а сам граф. Де-хто подивився на двір. Там стояли дві хури. На першій сиділа молода людина років з 24. Поруч з ним солдат.

Архимандрит Лука звернувся до блюстителя ближньої печери:

— Отець Зосима, візьміть цього поручника до себе.

— Гаразд, ваше високоблагородіє.

— Та стережіть його пильно, бо ж розумієте—Шувалов... Ці божевільні надто спритні бувають.

Знов загуркотіли колеса і всі повернулись до своїх місць. Знов заходили по руках чарки.

Далі наші відомості обриваються. Тільки за чотири роки по цій розмові, теж приблизно у великодні, еромонах Зосима рапортує:

РАНКОМ У ПОЛЕ

фото М. Каценко

Комуна „Трудові селянство“ „Крапоткинський район, Армавірської окр.

„Ясне в богу високопреподобношому господину Его Милости отцу Луки святителю великія Києвопечерскія лавры архимандриту

Покорний рапорт

По адресу вашає архипастырскія святини, арестанта Івана Шишкина надсмагивать определеному на то сержанту Стефану Докуневу, а ко мне всякій день рапортовать приказывал, которій объявлял что он Шишкин в совершенном разуме, а падучої белезні и никакова помешательства не имеет... в добром надсмотру у прошедшую чотыредесятниці до церкви ходил... в добром состоянии находится...

Преподобного Антонія Пещеры
Блюститель Соборный старец.
Іеромонах Зосима“.

Ще за півтора роки, тоб-то 1758 року з Лаври пишуть до Троїцького монастиря:
„Обретаючогося на ближней пещере порутчика Шишкина седым салдатом по указу присланный бесмедленно в троїцький монастирь взяв определить к прожитию чулан и порцію... а ради воздержания от пьянства никого к нему не допускать... смотреть чтобы с монастиря никуда ни с кем... а буди когда окажется нетрезвенным в таком случаи крепко без выпуска с чулана содержать его предозначенному при нем салдату, и для без помешательства хотя кому из монастирских над оным салдатом в вышеписанном надсмагивать приказать“...

МОТОПЕРЕБІГ ЛЕНІНГРАД—ХАРКІВ

Зустріч Харківських і Ленінгр. динамовців на Білгородському шосе

Молодої людини, що потрапила в святу обитель 1753 року вже не було. Шість років перебування в печерах зробили своє. Замість молодой людини—згорблена постать, обличчя в зморшках та нечісана борода.

З печер він потрапив до чудана Троїцького монастиря. Крок за кроком, невідступно ходив за ним салдат — доглядав з наказу графа Шувалова.

Роки йшли.

І ось далі ми читаємо (пише „начальник“ Троїцького монастиря до Лаври):

„... Іван Шишкин, сего 1759 года через месяц сентябр находился иногда в трезвости, а иногда напий...“

І далі в рапорті від 30 квітня 1760 року:

„... неслушая моих ежедневных почитать в том ему запрещений... напивается и через то в себе некоторую болезнь... ощущает по причине чего и до церкви мало когда... приходил.“

Це вже на восьмий рік ув'язнення в монастирі. В рапорті через рік читаємо:

„... находился иногда напий, а по большей части на маленхолію болній“.

Ще через пів року:
„... находился на маленхолію болній и по причине той более ни куда с чулана не выходил...“

З чулана він не виходив протягом півтора роки. 1764 року ігумен рапортує:

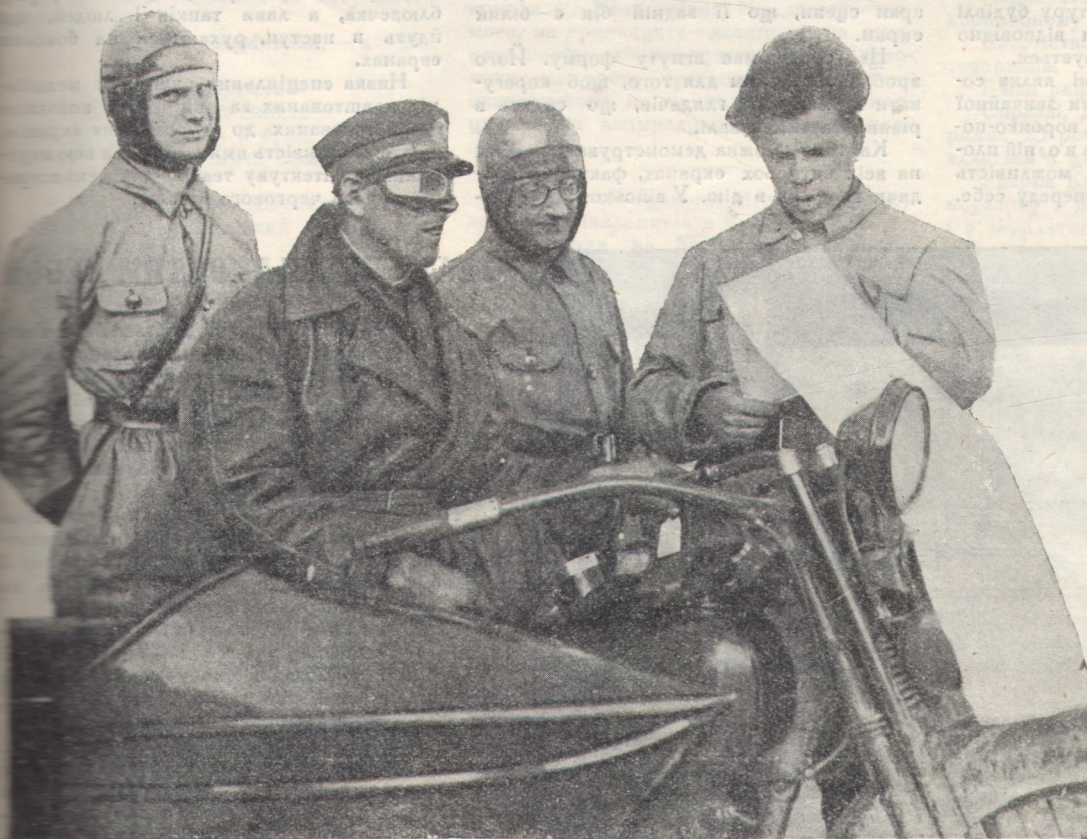
„... смирно и трезвенно живет и с монастиря некуда не отлучается...“

1768 року:

„... в прежнем своем состоянии и ныне находится, а дурости в нем не видно...“

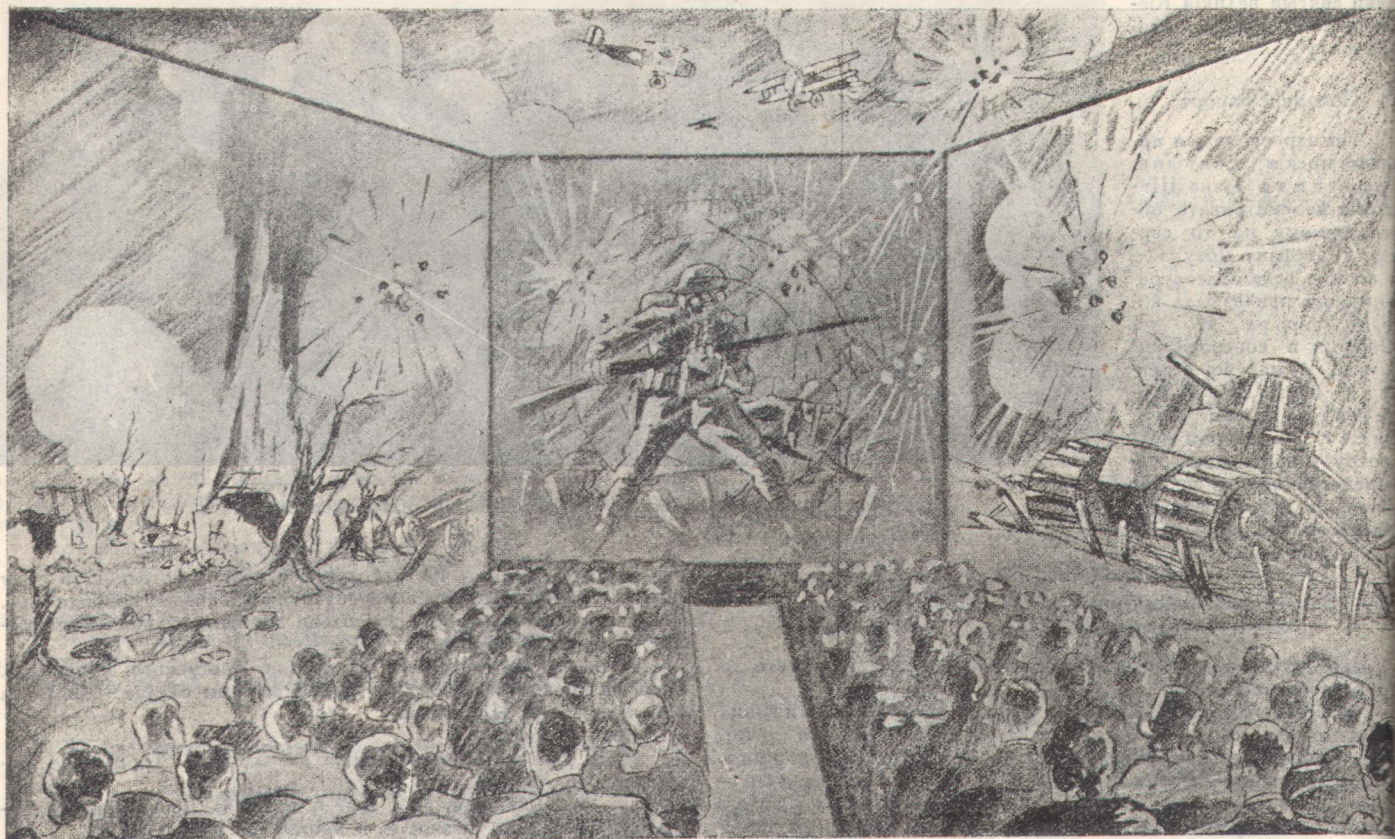
Юнак, що колись підїхав на великелнь до келї архимандрита, перетворився в сорокалітнього старика, що не зміг забути й в вині, що дійшов до розпуки і півтора роки не виходив з свого чулану, що врешті знесилений, без усякої надїї на визволення, смирився. Проте визволення прийшло:

„... волею Божією декабря 11 числа 1769 года представился и по церковному чиноположению погребен...“

Заст. голови ХНСО т. Письменний розглядає пройдений кілометраж

ДОСЯГНЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Кіно-театр чотирьох екранів

«Вище ми» подаємо фотографію нового кіно-театру, що його проєктують в Америці. В новому кіно-театрі буде чотири екрани, де одночасно демонструватиметься фільм. Всю внутрішню архітектуру будівлі можна негайно пристосувати відповідно до фільма, що його демонструється.

Все помешкання всередині являє собою щось подібне до середини звичайної фотографічної камери і має воронко-подібний тип. Всі глядачі сидять в одній площині і таким чином мають можливість бачити всі чотири екрани попереду себе.

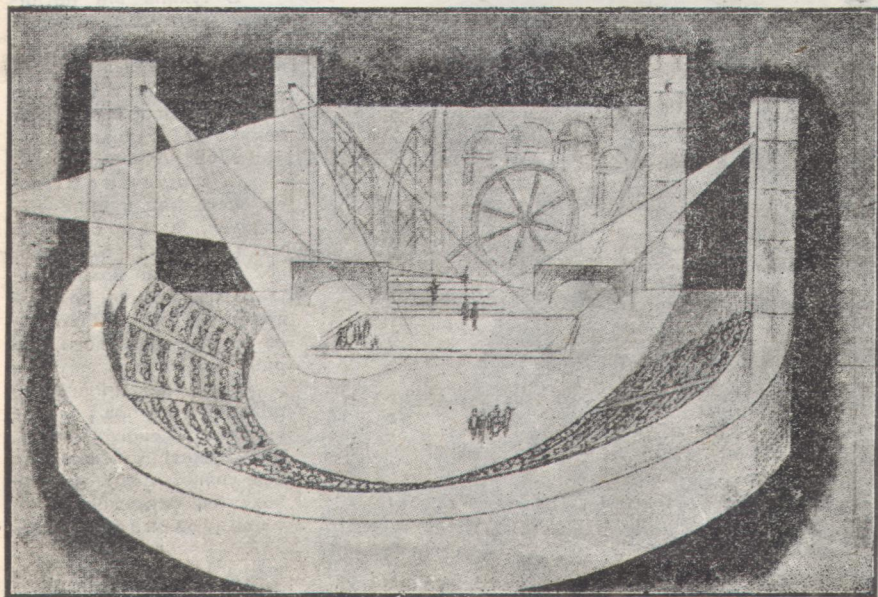
Цей величезний театр влаштовано в такий спосіб: На кожній стіні і на стелі містяться чорні екрани. Верхній екран іде нахилом для з'єднання з верхнім краєм арки сцени, що її задній бік є—білий екран.

Цей екран має вигнуту форму. Його зроблено круглим для того, щоб корегувати кутки зору глядачів, що сидять в різних частинах залу.

Картину можна демонструвати разом на всіх чотирьох екранах, фактично вводячи глядачів в дію. У військовому філь-

мові, показаному на ілюстрації, можна демонструвати аероплани, що летять на головах, людські драми демонструються на передньому екрані, що має форму блюдечка, а лави танків і людей, що йдуть в наступ, рухаються на бокових екранах.

Низка спеціальних рушійних механізмів, влаштованих за принципом ковзань і пристосованих до допоміжних екранів дають можливість вмиг змінити всю внутрішню архітектуру театру для демонстрації нового чергового фільма.

Загальний вигляд театру, збудованого на стародавньо-грецький зразок

ТЕАТР ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ

В німецькому журналі „Wissen und Fortschritt“ („Знання й Прогрес“) подано інформацію про театр, збудований під відкритим небом на зразок стародавньо-грецької арени. Глядач може не витягуючи шиї бачити оклішні пригорки, що є природним заднім фоном сцени. Так само є природною декорацією силует міста на обрії.

Еліптична арена закінчується посередині двома величезними колонами. Внутрішнє устаткування дає можливість глядачам спокійно і вільно дивитися на сцену не обурюючись в передніх, що закривають видовище.

Коли за ходом дії потрібні ще якісь декорації, їх ставлять тут же на сцені. Великі декорації і театральні спорудження, потрібні для тої чи іншої п'єси, містяться на терасі показаній на малюнку.

У кожного входу театру збудовано дві башти, що обертаються навколо себе. В баштах встановлено міцні прожектори для вечірніх вистав. Вони ж підтримують екран для німого фільмів, а також для демонстрування кіно способом потрібних декорацій підчас вистав на сцені.

Тракторний візок, зроблений у радгоспі „Пам'ять Леніна“

ЗМАГАЄМОСЬ ЗА СОЦІЯЛІЗМ

Більшовицька партія—мозок пролетаріату...

Маємо міцний фундамент нового, не вгамувалися супротивники й не змилюються, доки житимуть. Змагання між соціалістичними й капіталістичними секторами земної кулі що далі то більше загострюється. І коли мозок дає—„догнати й перегнати найпереводіші капіталістичної країни“ (ворожий нам сектор земної кулі), то в перекладі на мову життя це означає:

— Виконати промфінплан, — а для цього:

— Знизити собівартість—

Підвищити продуктивність—

Зменшити прогули й брак.

Слово має робітничу кляса,—пролетаріат...

І перше слово взяв комсомол.

Варушив пролетарський молодняк у виробничий похід—

Народились ударні бригади.

Швидко запрацювали верстати, вправив працюю струмент у руках комсомольців...

І за короткий час змагання стало цюлою робітничою клясою!

І на харківському „Серпі й Молоті“,

спокрізь, почали комсомольці, а сьогодні з перших двохсот,—за кілька днів, у змаганні беруть участь

прогули з 2% знизилися до 0,8%.

Чотириста заяв про те, щоб зменшити прогули.

61% теслярів „Серпа й Молота“ змагався.

Змагається 70% робітників токарно-механічного цеху.

А от ХПЗ!

— За останні кілька років паровозобудівний цех на випуск одиниці тратив менше 10500 годин...

— За перший квартал цього року (середня норма—12471 година, а зараз? А зараз—перший місяць змагання—10500 годин!!!

— За кілька років середня собівартість одиниці—6—7 тис. карб., за квітень—5091 карб.

Раніше працювало 809 робітників, а зараз з тою ж роботою вправляється 722 робітника.

В цесі поруч дві бригади, одна ударна, друга звичайна. Робота однакова.

Завдання на третє травня ударники виконали ще 30-го квітня. На десяте—сьогомо, на тринадцате—десятого, на двадцять перше—вісімнадцатого, а не ударники—на третє—третього, на десяте—одинадцатого, на тринадцате—чотирнадцатого, на вісімнадцате—двадцять першого.

Бригада Янецького дігнала виробку водо-підігрівальників з 8—10 до 22-х!

15 травня на ХПЗ ударних бригад було 25, а 26-го—58!!!

Собівартість обіцяли знизити на 8,5%, а знизили на 9,18%.

Брак заїдав.

Найбільший брак дає ливарний цех.

Гудок. Робітники з червоними прапорами йдуть до ливарників.

Де причини браку?

Брак—ворог соціалістичного будівництва. Робітники йдуть у похід на цього ворога. Ворога буде знищено...

На „Серпі й Молоті“ на видному місці дошка, наполовину червона, наполовину чорна.

На дошці що-дня свіжа оперативна зводка.

Червона половина—наша перемога, це кількість виготовленої вчора продукції. Чорна половина—стан ворожих сил—кількість прогульників.

— Щоденна цехова стінгазета „ВА-ГРАНКА“—разюча пролетарська зброя. Влучно потрапляє в ціль, а ціль—це недоліки виробництва.

На мушку прогульників!

— „Бєть“!..

... Весь цех стежить з дня в день, як змагаються перші: Петровський, Горяїнов, Михайлюченко. Хто кого обігнав сьогодні?

15-го травня 12000 робітників ХПЗ і ДЕЗ підписали умову.

— Знизити собівартість по ХПЗ на 8,5%, по ДЕЗ'у на 11%.

— Збільшити продуктивність по ХПЗ на 23%, по ДЕЗ'у на 19%.

Карнаухов—старий робітник. На деревообробному заводі він почав.

Впертістю свою добився підтримки товаришів.

І мав рацію.

Справді, для чого тримати на трьох рамах 23 робітників, коли тепер справляється з цією роботою 16?!

Ударна Карнаухівська бригада обігнала неударну в продуктивності праці на 52% і в зарплатні на 33%.

На фронті не без дезертирів. Канатка замість знизити собівартість на 5,3%, підвищила її на 0,46% за перше півріччя...

... Такі факти...

Кілька висновків: З часу відбудовочного періоду кількість робітників у нас у промисловості зросла в два рази. Хто вони? Звідки?

Це ті, що прийшли з села. Це молодь, що виросла після Жовтня.

Всі ці робітники не знають праці на капіталістичній фабриці.

Агітпропробітників, партійцеві, просто свідомому робітникові на виробництві—треба зважити велетенське вихованче значіння соціалістичного змагання для цих нових робітників.

Треба ж,—надто у виходнів із села, у кого дрібно-власницькі тенденції глибоко вкорінилися,—зробити цілковиту реконструкцію психіки, думання.

Соціалістичне змагання починається з одиночок, ініціаторів і захоплює цілий робітничий колектив підприємства, міста, країни.

С. Антонюк

Трактори машинотракторної станції на Першотравневщині

ПЕРШОТРАВЕНСЬКА МАШИННА СТАНЦІЯ

Щоб скоріше здійснити нахреслені завдання партії й Уряду в справі піднесення сільського господарства на засадах усьпільнення—з дрібних розпоршених господарств у колективи—на Першотравневщині організовано міжселенну машино-тракторну станцію. Перша партія тракторів, в числі 25, прибула на місце і почала піднимати ранні пари.

Місцем діяльності станції обрано найбільший територією в окрузі—Доманівський район, зокрема південну його частину з центром у с. Мостовому.

Доманівський район, що межує з Березівським районом Одеської округи, де вже працює подібна Шевченківська станція, є передовим в окрузі щодо розвитку колективізації, де нараховується 158 колгоспів, що посідають—22850 гект. землі. Зокрема в північній частині району колгоспами охоплено 15—16% господарств, в південній частині—23%.

Заселений в більшості переселенцями, що понаїхали голним чином з кол. Київської губ. та розселенцями з сусідніх районів Першотравневщини—Доманівський район є з найбільшою площею по землекористуванню, відноситься до числа найпосушливіших, з просторими ланами сіножатей, де року в рік чим раз більше пащі посідає озимина. С. Мосто-

з навколо розташованими селами має 36 колгоспів з 6000 гектарами поля, це центр, що навколо нього є повна змога розгорнути роботу станції. За наявності 36% господарств, зовсім не мають тяглової сили і 17% з однією головою худоби, станція з самого початку завойовує широкую прихильність і авторитет серед більшість середнього, середнього-середняцького населення. Число тракторів станції має бути доведено до 150, а цим самим буде змога охопити станцією ширшу площу землі, втратити до колективних об'єднаних дрібні господарства. А. М.

Трактори вирушили на роботу

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5
Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

Редактор Е. Касяненко

Видавництво „Вісті ВУЦВК“

О-діт № 837/вв.

Держат е т „Харполіграф“. Друга друкарня ім. В. Блажунго

Зем. № 5083

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ
ЭНДОКРИНОЛОГИИ

НАРКОМЗДРАВА

ВЫПУЩЕН

В ПРОДАЖУ

СПЕРМОКРИН

ИСПЫТАН

Показан к применению при
неврастении,
головном без-
сонии, старче-
ской слабости,
артериосклерозе и мало-
кровии.

КЛИНИЧЕСКИ

ПРОДАЖА

во всех апте-
ках и магазинах
сангигиены.

ЦЕНА

флакона 30,0

1 р. 50 к.

ПРОСПЕКТЫ ВЫСЫЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

МОСКВА, 11, Б. Николо-Воробьинский пер., 10

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЗАМОВЛЮЙТЕ МОПР ЛІТЕРАТУРУ

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ

Ціна

На пів- На рік

року 0—60 1—20

0—30 0—60

Ілюстрований щомісячний журнал „Червоний Клич“ 0—60
Щомісячний орган ЦК МОПР’у „Бюлетень“ 0—30

БАГАТОКОЛЬОРОВІ ПЛАКАТИ

Ставай до лав МОПР’у (Китайськ.) 0—35
За світовий Жовтень 0—35
МОПР є вартовий світової революції! 0—50

КНИЖКИ

Хвилі китайської революції. Броуна 0—15
Порадник МОПР’у 0—25
Пам’ятка члена МОПР’у. Польською мовою 0—08
Єврейськ. мовою 0—12
Стихи о борьбе в застенках 0—10
Нарис історії ревруху на Заході. Проф. Камишана 1—50
В панський Польщі. Українськ. мовою 0—07
Російськ. мовою 0—07
МОПР. Збірка п’єс укромовою 0—30
Под гнетом румунських бояр. Російськ. мовою 0—05
Українськ. мов. 0—05
500 татарбунарських селян. Українськ. мовою 0—03
Російськ. мовою 0—03
5 років МОПР’у. Ракоші 0—15

ВИЙШЛИ З ДРУКУ:

1. Я. Муценек. По капіталістичних в’язницях. Збірка худож-
них оповідань з революційної боротьби західного
пролетаріату. У художній обкладинці 0—30
2. Бела Кун. Білий терор на Угорщині 0—10

ПІДГОТОВЛЕНО І НЕЗАБАРОМ ВИЙДЕ З ДРУКУ:

1. „Західна Україна“. Багатокольоровий плакат 0—50
2. Читанка-деканьатор „МОПР“. Збірка для мопрівсь-
ких вечорів по клубках, сельбудах та хатах - чи-
тальнях

Передплату та замовлення надсилайте на адресу:

ХАРКІВ, ПУШКІНЬСЬКА 49, ЦК МОПР’у.

Біжучий рахунок—Держбанк № 824

ВИЙШОВ З ДРУКУ ЖУРНАЛ

„ЧЕРВОНИЙ КЛИЧ“

№ 46 за червень — Орган Всеукраїнського ЦК МОПР — № 46 за червень

В журналі вміщено: В. Сосюра—Одинадцять. Х. Приступ—До першого травня. М. Марчевський—
Бунт (оповідання). Іван Дорожний—Симфонія МОПР’у. Р. Гальперин—III-й пленум ЦК МОПР’у.

Надруковано кінець колективної повісті „НИТОЧКА-ДВІЙНИК“

Всі читайте й передплатуйте журнал „Червоний Клич“. Передплату надсилайте Видавництву ЦК МОПР’у
Харків, Пушкінська 49. Ціна передплати 1 грн. 20 коп. на рік

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ,
а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две деся-
тикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.
Правление и Главный склад, Москва, Никольская 1/д.

**В КОЖНІЙ ШКОЛІ, КНИГОЗБІРНІ, ХАТІ-ЧИТАЛЬНІ, В КОЖНОМУ КЛЮБІ,
ГРОМАДСЬКІЙ УСТАНОВІ, СКРІЗЬ, ДЕ ЗБІРАЮТЬСЯ ЛЮДИ, ПОВИННІ БУТИ
ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ**

„Альбом портретів українських письменників“, 20 великих портретів письменників-класиків розміром 23 × 35 см., робота художника Ю. Садиленка. До альбома додано біографічні нариси про письменників, написані проф. М. Зеровим. Ціна альбома 2 крб.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПОРТРЕТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: Великі у фарбах, ціна 20 коп. шт., маленькі у фарбах, ціна 3 коп. шт.
Портрети великі надсилаються не менше, як 5 штук. Маленькі не менше, як 50 штук.

Д-р СЛАВІН „ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ“ 3-є видання, лікарський poradник, в книжці багато малюнків, описано всі хвороби й їх лікування водою, сонцем і аптечними ліками, в книжці вміщено розділ про полове життя, аборти та як запобігти вагітності. Ціна 2 крб.

Д. КУЧМА „НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ“. Методичні зауваження до переведення педагогічного процесу та взірцеві робочі плани для шкіл соцвиху 1-го концентру. Видання 3-є перероблено й доповнено, 378 стор. Ціна 3 крб.

Григор САБАЛДИР Великий Практичний СЛОВНИК в палітурці. Переопінено з 3 крб. на 2 крб. 25 коп.

В. КОРОЛІВ „СКОТОЛЕЧЕБНИК“ Ветеринарні поради. Видання 3-є, випр. й допов. з малюнк. Ціна 75 коп.

В. НЕСТЕРВОДСЬКИЙ „ПАСІКА“ Підручник пасічництва. Переопінен. з 2 крб. 50 коп. на 1 крб. 25 коп.

Проф. **Орлов В. Н.** „МАТЬ и ДИТЯ“ Настольная книга для женщин, с 92 рисунк., на русск. языке. Ціна 2 рубля 85 коп.

и др. **М. З. ШЛАК**

Замовлення надсилайте: м. КИЇВ, вул. Воровського, № 19, Книжекспеду „ВІСТІ ВУЦВК“. Книжки надсилається негайно, без завдатку, післяплатою.

КНИЖЕКСПЕД.

ПРОДОВЖЕНО ПЕРЕДПЛАТУ

НА

НА БАГАТОІЛЮСТРОВАНІЙ ЩОМІСЯЧНИЙ
ЖУРНАЛ ЛІВОЇ ФОРМАЦІЇ МИСТЕЦТВ

НА

1929

РІК

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

1929

РІК

За редакцією Михайля Семенка

РІЧНІ ПЕ-
РЕДПЛАТ-
НИКИ

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПРОЧИТАЄТЕ:

ліві вірші, оповідання, романи, репортажі, памфлети, фейлетони, статті з теорії і практики лівих течій мистецтва: літератури, кіно, малярства, архітектури, театру, побуту й ін. референції й огляди лівого мистецтва, закордону й СРСР і т. ін.

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПОБАЧИТЕ:

репродукції й фото з лівого малярства, архітектури й ін.

ОДЕРЖУЮТЬ

БЕЗПЛАТНО

ДОДАТОК

ВЕЛИКИЙ „КОБЗАР“ М. СЕМЕНКА

ЦІНА ЖУРНАЛУ на 12 міс.—7 крб., на 6 міс.—3 крб. 75 коп., на 3 міс.—2 крб., на 1 міс.—70 коп.

Окреме число в роздрібному продажі—75 коп.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ: Сектор періодвидав ДВУ (Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, 11) та уповноважені періодсектору скрізь по Україні.